

POSTANOWIENIE

8 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk (przewodniczący)

SSN Bohdan Bieniek (sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 8 kwietnia 2026 r. w Warszawie

na skutek skargi kasacyjnej M.K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z 18 grudnia 2019 r., II Ca 1499/18,

w sprawie z powództwa M.K.

przeciwko Gminie Miasta S.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności ,

1. stwierdza, że Sąd Najwyższy jest związany prawomocnym postanowieniem z dnia 12 grudnia 2025 r. oraz że nie zostało ono wykonane przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego przez wyznaczenie SSN Bohdana Bieńka za jego zgodą do rozpoznania sprawy II CSKP 649/22;

2. przedstawia akta sprawy Prezesowi Sądu Najwyższego kierującemu pracą Izby Cywilnej Sądu Najwyższego celem wyznaczenia składu Sądu Najwyższego zgodnego z prawem do rozpoznania niniejszej sprawy.

Bohdan Bieniek
(M.M.)

Paweł Grzegorzczuk

Marta Romańska

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 12 grudnia 2025 r., w sprawie II CSKP 649/22 stwierdził, że: (-) w związku z upływem okresu, na który wyznaczono SSN Bohdana Bieńka do orzekania w Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego « jego zgody, skład tego Sądu wyznaczony do rozpoznania niniejszej sprawy nie jest prawidłowy z uwagi na niezgodność art. 35 § 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r. poz. 154 ze zm.) - w zakresie wyznaczenia sędziego do orzekania w innej izbie bez jego zgody - z art. 178 ust 1 w związku z art. 180 ust 2 oraz art. 2 Konstytucji RP a także art. 45 ust. 1 Konstytucji RP i art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (pkt 1); (-) przedstawił akta sprawy Prezesowi Sądu Najwyższego kierującemu pracą Izby Cywilnej Sądu Najwyższego celem wystąpienia do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z wnioskiem o wyznaczenie SSN Bohdana Bieńka do rozpoznania sprawy EI CSKP 649/22 za Jego zgodą.

Po wydaniu orzeczenia, pismem z dnia 30 grudnia 2025 r., Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zwrócił się do SSN Bohdana Bieńka (dalej jako sprawozdawca) z informacją, że w jego ocenie treść art. 35 § 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (dalej jako u.SN) jest zgodna z Konstytucją RP i ma silne uwarunkowania historyczne, zaś o zgodności aktu normatywnego z Konstytucją orzeka Trybunał Konstytucyjny. Jednocześnie nadawca omawianego pisma zwrócił się z prośbą o pilne wyznaczenie tej sprawy oraz innych pozostających w referacie sprawozdawcy do końca pierwszego kwartału 2026 r. W przypadku zaniechania wyznaczenia tych spraw, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zasygnalizował, że potraktuje to jako odmowę sprawowania wymiaru sprawiedliwości.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2025 r. w sprawie II CSKP 649/22 nie zostało wykonane, zaś Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Cywilnej Sądu Najwyższego zarządził przedstawienie sprawy II CSKP 649/22 sędziemu sprawozdawcy celem wyznaczenia.

W tej sytuacji Sąd Najwyższy wyznaczył termin posiedzenia i postanowieniem z dnia 8 kwietnia 2026 r. stwierdził, że: (-) jest związany

prawomocnym postanowieniem z dnia 12 grudnia 2025 r. oraz że nie zostało ono wykonane przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego przez wyznaczenie SSN Bohdana Bieńka za jego zgodą do rozpoznania sprawy II CSKP 649/22 (pkt 1); (-) przedstawił akta sprawy Prezesowi Sądu Najwyższego kierującemu pracą Izby Cywilnej Sądu Najwyższego celem wyznaczenia składu Sądu Najwyższego zgodnego z prawem do rozpoznania niniejszej sprawy (pkt 2).

Wydając postanowienie z dnia 8 kwietnia 2026 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Po pierwsze, prawomocne orzeczenie wiąże nie tylko sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i organy państwowe i organy administracji publicznej (art. 365 § 1 k.p.c.). Po wtóre, nie doszło do uchylenia postanowienia z dnia 24 listopada 2025 r. w myśl art. 359 § 1 i 2 k.p.c., bowiem nie doszło do zmiany okoliczności towarzyszących jego wydaniu ani też Trybunał Konstytucyjny nie orzekł o niezgodności aktu normatywnego, na podstawie którego zostało ono wydane.

Po trzecie, moc wiążąca prawomocnego postanowienia Sądu Najwyższego obejmuje również organy Sądu Najwyższego, w tym Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz Prezesów tego Sądu. W świetle przepisów k.p.c. oraz u.SN organ Sądu Najwyższego nie jest wyposażony w uprawnienie nadzorcze (na przykład takie jak Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w myśl art. 14 ust. 2d ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2025 r., poz. 1749), które obligowałoby Sąd Najwyższy do ponownego rozpoznania sprawy z jednej strony oraz uprawniało do zaniechania jego wykonania z drugiej strony. Innymi słowy, działalność orzecznicza Sądu Najwyższego, nawet gdy nie znajduje aprobaty w ocenie organu Sądu Najwyższego, wywołuje skutki wynikające z tego rozstrzygnięcia. Tym samym kierowanie pism do sędziego sprawozdawcy z informacją o odmiennej ocenie okoliczności, w jakich doszło wydania do spornego postanowienia, nie usuwa pierwotnej wady związanej ze sposobem ukształtowania

składu Sądu Najwyższego i nie stanowi autonomicznej podstawy do korekty omawianego orzeczenia.

Po czwarte, organy Sądu Najwyższego nie powinny podejmować działań, które mogą godzić w niezawisłość sędziowską w sytuacji, w której skład Sądu Najwyższego wydał postanowienie - oceniając podstawy albo ich brak (czemu zresztą dał wyraz w uzasadnieniu postanowienia z dnia 12 grudnia 2025 r.) do merytorycznego rozpoznania sprawy. Skierowanie pisma do sędziego sprawozdawcy można uznać za „mające wywołać efekt mrożący”, skoro w tle tego pisma jest mowa o potraktowaniu całej sytuacji jako zaniechania sprawowania wymiaru sprawiedliwości, bez jednoczesnej oceny w ilu sprawach w Izbie macierzystej ów sędzia w tym czasie podjął czynności procesowych (rozpoznawał skargi kasacyjne, zażalenia, sporządzał ich uzasadnienia, etc.).

Z tych względów, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Bohdan Bieniek

Paweł Grzegorzcyk

Marta Romańska

(M.M.)

[SOP]